

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 78.269/16
van 28 oktober 2025

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers’

Op 26 september 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers’.

Het ontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 14 oktober 2025. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, eerste voorzitter van de Raad van State, Toon MOONEN en Annelies D’ESPALLIER, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Ilse ANNÉ, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Ronald VAN CROMBRUGGE, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 28 oktober 2025.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 ‘houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers’.

Artikel 1 van het ontwerp strekt tot wijziging van een aantal definities in artikel 1 van het besluit van 7 december 2018. De definitie van “bevoegde overheid” wordt aangepast en de VDAB wordt expliciet opgenomen als entiteit in het besluit.

De artikelen 2 en 3 strekken tot wijziging van artikel 12, § 2, respectievelijk artikel 13, § 2, van het besluit van 7 december 2018, en wijzigen de verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden voor een toelating tot arbeid.

Artikel 4 strekt tot wijziging van artikel 16, § 2, van het besluit van 7 december 2018. Het betreft de rechtzetting van een foute formulering.

Artikel 5 strekt tot wijziging van artikel 17, eerste lid, van het besluit van 7 december 2018, waarin wordt bepaald wie wordt toegelaten tot arbeid (en waarvoor niet dient te worden aangetoond dat er een kandidaat is op de arbeidsmarkt van een lidstaat van de EER). Er wordt voortaan vereist dat hooggeschoold personeel – om toegelaten te worden tot arbeid – ook wordt tewerkgesteld in een “hooggekwalificeerde functie” en “seizoenarbeiders” worden toegevoegd aan de lijst van artikel 17, eerste lid.

Artikel 6 strekt tot wijziging van artikel 18 van het besluit van 7 december 2018, waarin wordt bepaald wie toegang heeft tot arbeid in de categorie van middengeschoolde knelpuntberoepen (artikel 18, § 1) en de categorie “overige” (artikel 18, § 2). De wijziging van artikel 18, § 1, strekt onder meer ertoe om een vermoeden in te voeren met betrekking tot het voorhanden zijn van een geschikte kandidaat. De wijziging van artikel 18, § 2, strekt tot wijziging van de methodiek waaronder de minister de lijst vaststelt van functies waarvan vermoed wordt dat er een structureel tekort is.

Artikel 7 strekt tot vervanging van artikel 23 van het besluit van 7 december 2018, waarbij de voorwaarden worden geregeld voor de toelating tot arbeid voor seizoenarbeiders. De ontworpen wijziging vereist dat de uit te voeren functie wordt vermeld op de knelpuntberoepenlijst die de VDAB bekendmaakt. Daarnaast wordt de minister gemachtigd om bepaalde functies uit te sluiten van toelating tot seizoenarbeid als er geen zwaarwichtig tekort aan arbeidskrachten bestaat voor die functies.

De artikelen 8 en 12 strekken tot wijziging van artikel 44, respectievelijk artikel 65 van het besluit van 7 december 2018 en voegen een verplicht bewijs van betaling van de retributie zoals ingevoegd bij artikel 15 toe aan de aanvraagdocumenten.

Artikel 9 strekt tot wijziging van artikel 45 van het besluit van 7 december 2018. Het ontworpen artikel 45, tweede lid, bepaalt dat bepaalde informatie opgenomen dient te worden in de in artikel 45, eerste lid, bedoelde arbeidsovereenkomst. Het ontworpen artikel 45, derde lid, bepaalt dat de bevoegde overheid de werkgever kan vragen om attesten voor te leggen waaruit de waarachtigheid blijkt van de documenten vermeld in het eerste lid, 3°.

Artikel 10 strekt tot wijziging van artikel 57 van het besluit van 7 december 2018. Artikel 10, 1°, voegt een punt 4 in artikel 57, eerste lid, in, dat de lokale geloofsgemeenschap verplicht om stavingstukken over te leggen waaruit redelijke inspanningen blijken van de lokale geloofsgemeenschap met het oog op de aanwerving van een bedienaar van de eredienst op de arbeidsmarkt. Artikel 10, 2°, voegt een derde lid in artikel 57 in, dat in de mogelijkheid voorziet voor de bevoegde overheid om advies te vragen aan de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Artikel 11 wijzigt artikel 63 van het besluit van 7 december 2018, wat betreft de documenten die bij een aanvraag op basis van artikel 18 (aanvragen met betrekking tot een knelpuntberoep) dienen te worden gevoegd. De ontworpen wijziging strekt ertoe dat een bewijs van kwalificatie zal worden vereist voor elke aanvraag op basis van artikel 18, en dat in beginsel de werkgever moet kunnen aantonen dat redelijke inspanningen werden geleverd met het oog op de aanwerving van een kandidaat op de arbeidsmarkt. Deze laatste voorwaarde geldt niet voor functies waarvoor een structureel tekort bestaat.

Artikel 13 strekt tot wijziging van artikel 76, § 2, van het besluit van 7 december 2018 en regelt de inschaling van werknemers in de categorie “overige”, teneinde de bepaling af te stemmen op de wijzigingen die worden doorgevoerd bij artikel 6 van het ontwerp.

Artikel 14 voegt een artikel 81/1 in het besluit van 7 december 2018 in, dat erin voorziet dat de bevoegde overheid persoonsgegevens uit gegevensdatabanken waartoe de bevoegde overheid toegang heeft, ook kan gebruiken voor de opvolging van de toelatingen tot arbeid.

Artikel 15 voegt een artikel 81/2 in het besluit van 7 december 2018 in. De ontworpen bepaling voert een retributie in voor de aanvragen van toelating tot arbeid op basis van hoofdstuk 9 van dat besluit. De bevoegdheid om het bedrag van de retributie vast te stellen wordt gedelegeerd aan de minister.

Artikel 16 bevat een overgangsregeling.

Artikel 17 regelt de inwerkingtreding. Het te nemen besluit treedt in werking op 1 januari 2026. Het bepalen van de datum van inwerkingtreding van de bepalingen die betrekking hebben op de retributie wordt gedelegeerd aan de minister.

RECHTSGROND

3.1. Overeenkomstig de aanhef wordt voor het ontworpen besluit rechtsgrond gezocht in artikel 4, § 1, derde lid, § 2, tweede lid, en § 4, artikel 7, eerste lid, artikel 8, § 1, eerste lid, § 2, en § 3, artikel 10, vierde lid, en artikel 19 van de wet van 30 april 1999, alsook in artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

3.2. Met de in de aanhef van het ontwerp vermelde bepalingen kan worden ingestemd, onder voorbehoud van hetgeen hierna wordt opgemerkt.¹

3.2.1. Het ontwerp van besluit omvat geen bepalingen die de beroepsprocedure regelen, zodat de verwijzing naar artikel 10, vierde lid, van de wet van 30 april 1999 dient te worden weggelaten. De verwijzing naar artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kan eveneens worden geschrapt.

3.2.2. Verscheidene artikelen van het ontwerp van besluit impliceren de verwerking van persoonsgegevens. Zoals ook de Vlaamse Toezichtcommissie² heeft vastgesteld, regelen de artikelen die in de aanhef van het ontwerp als rechtsgrond worden aangeduid niets over de verwerking van persoonsgegevens.

Zo kan worden verwezen naar artikel 9 van het ontwerp, op grond waarvan bepaalde persoonsgegevens verplicht dienen te worden opgenomen in de arbeidsovereenkomst, alsook naar artikel 10 van het ontwerp, overeenkomstig hetwelk documenten gedeeld kunnen worden met de Informatie- en lokale geloofsgemeenschappen van het Agentschap Binnenlands Bestuur (waarbij dient te worden opgemerkt dat het kan gaan om bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming³ (hierna: AVG), zoals de religieuze overtuiging). Ook de behandeling van de aanvraag om een arbeidsvergunning of -kaart te bekomen impliceert de verwerking van persoonsgegevens.

Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en

¹ Het onderzoek van de rechtsgrond werd vergemakkelijkt door de rechtsgrondentabel die door de gemachtigde aan de Raad van State werd meegedeeld.

² Advies nr. 2025/055 van 9 september 2025.

³ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.⁴

Bijgevolg moeten de “essentiële elementen” van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel “essentiële elementen” uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.⁵

Er kan worden aangenomen dat de geregelde verwerking van persoonsgegevens die betrekking hebben op de aanvragen, wijzigingen of intrekkingen van de toelating tot werk, een intrinsiek gevolg is van de implementatie van artikel 8, §§ 1 en 2, van de wet van 30 april 1999 dat de Koning (lees: de Vlaamse Regering) machtigt om de nadere voorwaarden te bepalen voor de aanvraag en de toekenning van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten, zodat geen afzonderlijke wettelijke basis is vereist voor de regeling van de verwerking van de persoonsgegevens die daarmee rechtstreeks verband houden.⁶ Wat de maximale bewaartermijn betreft, kan worden verwezen naar artikel III.87, § 1/1, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, althans in zoverre de toelating tot arbeid kan worden beschouwd als een bestuursdocument in de zin van die bepaling. Indien dat niet het geval is, dient in een uitdrukkelijke rechtsgrond te worden voorzien.

De stellers van het ontwerp zouden er evenwel goed aan doen om, bij het eerste geschikte moment, te voorzien in een uitdrukkelijke decretale rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens. De gemachtigde verklaarde in dat verband het volgende:

“De rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens wordt opgenomen in een nieuw hoofdstuk IX/1 van de wet van 30 april 1999. Deze bepalingen werden opgenomen in het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen wat betreft de bepalingen over gegevensverwerking voor het beleidsveld werk en sociale economie (VR 2025 1407 DOC.0619). Het regelgevend traject van dit decreet is lopend.”

3.2.3. De voormelde rechtsgrond kan evenwel niet zonder meer worden aanvaard voor artikel 14 van het ontwerp. Het ontworpen artikel 81/1 van het besluit van 7 december 2018, zoals ingevoegd bij artikel 14, bepaalt dat de bevoegde overheid tijdens het onderzoek van de aanvraag en tijdens de volledige geldigheidsduur van de toelating tot arbeid, bepaalde gegevens kan raadplegen die opgenomen zijn in gegevensdatabanken waartoe de bevoegde overheid toegang heeft overeenkomstig de wetgeving die van toepassing is op de gegevensbank in kwestie.

⁴ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

⁵ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/1, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

⁶ Zie bv.: adv.RvS 66.347/3 van 12 juli 2019 over een ontwerp van koninklijk besluit ‘betreffende de accreditatie van de centra van fase I’, opmerking 6.1.

De bevoegde overheid heeft echter in “de wetgeving die van toepassing is op de gegevensbank in kwestie” enkel toegang gekregen tot deze gegevens om de in die wetgeving bepaalde doeleinden te kunnen vervullen. Deze toegang kan niet zonder meer worden aangewend om daarnaast ook andere doeleinden na te streven. Dit zou immers in strijd zijn met de wettelijke of decretale bepalingen die de toegang tot de desbetreffende gegevensdatabanken regelen, alsook met het beginsel van de “doelbinding”, zoals neergelegd in artikel 5, lid 1, b), van de AVG. Volgens die bepaling moeten persoonsgegevens “voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt”.

Nog daargelaten de vraag of de mogelijke verwerking van persoonsgegevens waarvan sprake in het ontworpen artikel 81/1 een intrinsiek gevolg is van de behandeling van aanvragen, wijzigingen of intrekkingen van de toelatingen tot werk, dient in elk geval rekening te worden gehouden met de “doelbinding” van de databanken die zouden kunnen worden geraadpleegd. In voorkomend geval zou dan ook moeten worden voorzien in een uitdrukkelijke decretale bepaling die regelt tot welke specifieke databanken en gegevens de bevoegde overheid toegang heeft, welke doelstellingen met deze toegang kunnen worden nagestreefd, en onder welke voorwaarden deze gegevens kunnen worden gebruikt.

3.2.4. Het ontworpen artikel 57, derde lid, van het besluit van 7 december 2018, zoals ingevoegd bij artikel 10, 2°, van het ontwerp, voorziet in de mogelijkheid voor de bevoegde overheid om advies te vragen aan de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Artikel 18 van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 bepaalt de opdracht van de Informatie- en screeningsdienst. Overeenkomstig deze bepaling kan deze dienst “op verzoek van de toezichthoudende overheid de nodige informatie opvragen en informatie verstrekken over de besturen van de eredienst in het kader van het blijvend voldoen aan de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004”. Artikel 18 van het decreet van 22 oktober 2021 voorziet niet in de mogelijkheid dat de Informatie- en screeningsdienst informatie verstrekt aan overheden in het kader van het toezicht op andere wettelijke bepalingen die geen verband houdt met het decreet van 7 mei 2004.

Bovendien dient erop te worden gewezen dat de in het ontworpen artikel 57, derde lid, geregelde adviesmogelijkheid de verwerking van persoonsgegevens impliceert. Bij de verwerking van persoonsgegevens is de Informatie- en screeningsdienst gebonden door artikel 47 van het decreet van 22 oktober 2021. Artikel 47, § 4, bepaalt met welk doel persoonsgegevens kunnen worden verwerkt.

De bij artikel 10, 2°, van het ontwerp ontworpen regeling kan niet van de voornoemde decretale bepalingen afwijken,⁷ en dient te worden weggelaten.

Indien de stellers van het ontwerp bijkomende bevoegdheden wensen toe te kennen aan de Informatie- en screeningsdienst, dient hiervoor in een uitdrukkelijke rechtsgrond te worden voorzien in het decreet van 22 oktober 2021.

BEVOEGDHEID

4. Het ontworpen artikel 45, tweede lid, van het besluit van 7 december 2018, zoals ingevoegd bij artikel 9 van het ontwerp, bepaalt dat de arbeidsovereenkomst een aantal in die bepaling opgesomde elementen dient te bevatten. In dat verband moet worden opgemerkt dat de federale overheid bevoegd is voor het arbeidsrecht en in dat kader ook bevoegd is om de inhoud van de arbeidsovereenkomst te regelen.

Hierover bevraagd verklaarde de gemachtigde dat de bedoelde gegevens ook kunnen worden aangeleverd via het aanvraagformulier. Het ontworpen artikel 45, tweede lid, dient bijgevolg te worden weggelaten. Het opvragen van die gegevens kan worden geregeld via het aanvraagformulier.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerking

5. In het ontwerp wordt meermaals verwezen naar artikelen uit het Strafwetboek, onder meer in het ontworpen artikel 12, § 2, eerste lid, 1° (zoals vervangen bij artikel 2), en het ontworpen artikel 13, § 2, eerste lid, 1°, f) (zoals ingevoegd bij artikel 3), van het besluit van 7 december 2018. Deze verwijzingen zullen in de nabije toekomst opnieuw gewijzigd dienen te worden, naar aanleiding van de inwerkingtreding van het nieuw Strafwetboek op 8 april 2026.

Artikel 1

6. Artikel 1, 1°, van het ontwerp strekt tot vervanging van de definitie van het begrip “bevoegde overheid” in artikel 1 van het besluit van 7 december 2018. Dezelfde wijziging wordt echter eveneens doorgevoerd bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering naar aanleiding van de samenvoeging van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie, het beleidsdomein Werk en Sociale Economie en het beleidsdomein Landbouw en Visserij en de samenvoeging van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en het Departement Werk en Sociale Economie’, waarover de

⁷ Hetgeen bovendien strijdig zou zijn met het hierboven aangehaalde beginsel van doelbinding zoals neergelegd in artikel 5, lid 1, b), van de AVG.

Raad van State, afdeling Wetgeving, advies 78.223/16 van 8 oktober 2025 uitbracht. De beide ontwerpen van besluit dienen op elkaar te worden afgestemd.

Artikel 6

7. Het ontworpen artikel 18, § 1, vierde lid, van het besluit van 7 december 2018 bepaalt een aantal situaties waarin wordt vermoed dat er een geschikte kandidaat aanwezig is. Eén van deze situaties is dat in de vacature “onrealistische eisen” worden gesteld. Het is niet duidelijk wat als een onrealistische eis moet worden beschouwd. Hierover ondervraagd, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“In navolging van het SERV-advies van 5 september 2025 wordt in artikel 6 van wijzigingsbesluit de volgende wijziging doorgevoerd:

‘1° in de vacature, vermeld in het tweede lid, 3°, worden onrealistische eisen gesteld’ wordt vervangen door

‘1° in de vacature, vermeld in het tweede lid, 3° staan de gevraagde kwalificaties niet in verhouding tot de uit te voeren functie’

De nieuwe bewoording sluit meer aan bij het opzet van deze bepaling. Bij het weerlegbaar vermoeden van voldoende aanwezige kandidaten op de arbeidsmarkt onderzoekt de dienst economische migratie of de vereisten die vermeld staan in de vacature in verhouding staan tot de uit te voeren functie. In de nota aan de Vlaamse Regering wordt dit geduid als volgt (waarbij ook in de nota de bewoordingen ‘onrealistische vereisten’ werden geschrapt):

‘De vereisten opgenomen in de vacature zijn strenger dan de vereisten voor de loutere uitoefening van de functie (witte raaf). Dit betreft o.m. onrealistische taal-, diploma- of ervaringsvereisten (bv de vereiste een vreemde taal te spreken om de omgang met collega’s gemakkelijker te maken, erg veel ervaring vragen), onrealistische werkuren (bv de vereiste in te wonen bij de werkgever). In dit geval wordt vermoed dat een geschikte kandidaat gevonden kan worden indien de gevraagde kwalificaties wel in verhouding staan tot de functie’.”

Met de door de gemachtigde voorgestelde aanpassing kan worden ingestemd.

8. Het ontworpen artikel 18, § 2, vijfde lid, van het besluit van 7 december 2018 bepaalt dat bij indicaties dat een sector meer dan gemiddeld onderhevig is aan “misbruiken”, functies binnen die sector kunnen geweerd worden uit de lijst (van knelpuntberoepen). Gevraagd wat dient te worden verstaan onder “misbruiken”, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“In de eerste plaats zullen de vaststellingen van de gezamenlijke controleacties van de diverse sociale inspectiediensten worden gebruikt om te bepalen welke sectoren meer dan gemiddeld onderhevig zijn aan misbruik. Het aantal positieve vaststellingen (i.c. controles waarbij er inbreuken tegen de sociale wetgeving worden vastgesteld) wordt per sector gepubliceerd in het jaarverslag van de sociale inlichtingen- en opsporingsdienst (SIOD). Deze cijfers kunnen aangevuld worden met de vaststellingen die door de Vlaamse sociale inspectie zijn gedaan.

De focus ligt dus op het naleven van de sociale wetgeving in het algemeen (zwartwerk, onvoldoende verloning, inbreuken op deeltijdse arbeid,...) maar in het bijzonder ook op het respecteren van de arbeidsmigratiewetgeving (illegale arbeid, werken zonder toelating tot arbeid, niet naleven van de voorwaarden van de toelating tot arbeid, het op een dwaalspoor brengen van de overheid, etc).”

Het verdient aanbeveling om uitdrukkelijk in het ontwerp te bepalen wat onder “misbruiken” wordt begrepen.

Artikel 7

9. Het ontworpen artikel 23, tweede lid, van het besluit van 7 december 2018 voorziet erin dat de minister bepaalde functies voor seizoenafhankelijke activiteiten kan uitsluiten van toelating tot arbeid als er geen zwaarwichtig tekort aan arbeidskrachten bestaat voor die functies.

Zoals de Raad van State in het verleden reeds meermaals heeft opgemerkt, kan het toekennen van een verordenende bevoegdheid door de Vlaamse Regering aan een van haar leden, enkel toelaatbaar worden geacht in zoverre die delegatie slechts regels van bijkomstige aard of van beperkt belang betreft.

Het ontworpen artikel 23, derde lid, bepaalt dat de minister bij de beoordeling van het zwaarwichtig tekort “kan” rekening houden met de in die bepaling opgesomde criteria. Uit het gebruik van het woord “kan” blijkt dat de in die bepaling opgenomen criteria slechts illustratief van aard zijn. Een dergelijke onbepaalde delegatie is te ruim en kan bijgevolg geen doorgang vinden. De criteria waarmee de minister rekening dient te houden, dienen exhaustief te worden opgesomd in het ontwerp van besluit.⁸

Artikel 10

10. Het ontworpen artikel 57, derde lid, van het besluit van 7 december 2018 zoals ingevoegd bij artikel 10, 2°, van het ontwerp, impliceert de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens – in het bijzonder, religieuze overtuiging – in de zin van artikel 9 van de AVG. Overeenkomstig die bepaling is een verwerking van dergelijke bijzondere categorieën van persoonsgegevens in beginsel verboden, behoudens indien aan één van de voorwaarden uit artikel 9, lid 2, van de AVG is voldaan. Indien een dergelijke grond voor de verwerking van persoonsgegevens niet voorhanden is, dient artikel 10, 2°, van het ontwerp van besluit te worden weggelaten. Aan de gemachtigde werd dan ook gevraagd op welke grond bedoeld in artikel 9, lid 2, van de AVG de verwerking kan steunen. De gemachtigde antwoordde als volgt:

“De verwerking van de gegevens met betrekking tot de religieuze overtuiging slaan op artikel 9, lid 2, e): ‘de verwerking heeft betrekking op persoonsgegevens die kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt’.

⁸ Zie ook adv.RvS advies 62.381/3 van 28 november 2017 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 ‘betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van vervoer met langere en zwaardere slepen in het kader van een tweede proefproject’, opmerking 6.2.

Er wordt voor de betrokkene een aanvraag ingediend om als bedienaar aan de slag te gaan bij een erkende geloofsgemeenschap binnen een erkende eredienst. Het kenbaar maken van de religieuze overtuiging is doorslaggevend voor de uitoefening van de functie in kwestie. Deze informatie is bovendien ook van belang voor de uitbetaling van de wedden door de FOD Justitie (i.c. de wet van 2 augustus 1974, de bezoldiging van de bedienaars van de katholieke, protestantse, orthodoxe, anglicaanse, israëlitische erediensten en de Imams van de islamitische eredienst).”

Hiermee kan worden ingestemd.

Er dient echter te worden opgemerkt dat zelfs wanneer de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens kan worden gesteund op een grond uit artikel 9, lid 2, van de AVG, bijkomende veiligheidsmaatregelen dienen te worden voorzien, onder meer wat betreft de vertrouwelijke behandeling van de desbetreffende persoonsgegevens.

11.1. Het ontworpen artikel 57, eerste lid, 4°, van het besluit van 7 december 2018 (zoals ingevoegd bij artikel 10, 1°, van het ontwerp), bepaalt dat stavingstukken dienen te worden toegevoegd waaruit redelijke inspanningen blijken van de lokale geloofsgemeenschappen om op de arbeidsmarkt een bedienaar van de eredienst aan te werven.

Deze maatregel vormt een inmenging in de vrijheid van eredienst, zoals gewaarborgd in de artikelen 19 en 21 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM) aangezien lokale geloofsgemeenschappen worden beperkt in de keuze van een bedienaar van de eredienst, hetgeen een inmenging vormt in het recht van deze geloofsgemeenschappen om hun werking autonoom te regelen.

Daargelaten nog de vraag of de voormelde rechtsgronden een dergelijke inmenging door de Vlaamse Regering mogelijk maken,⁹ is vereist, opdat deze inmenging verenigbaar zou zijn met de vrijheid van godsdienst en met de vrijheid van eredienst, dat de maatregel het voorwerp uitmaakt van een voldoende toegankelijke en precieze regeling, dat hij een rechtmatig doel nastreeft en dat hij nodig is in een democratische samenleving, wat inhoudt dat de inmenging moet beantwoorden aan “een dwingende maatschappelijke behoefte” en dat er een redelijk verband van evenredigheid moet bestaan tussen het nagestreefde wettige doel, enerzijds, en de beperking van die vrijheden, anderzijds.¹⁰

⁹ Op dat punt maakt de Raad van State een voorbehoud. Voor het beperken van de meest fundamentele rechten en vrijheden geldt immers nagenoeg in alle gevallen een legaliteitsbeginsel en is dus steeds een specifiek optreden van de wetgever nodig. Ook indien kan worden aangenomen dat deze beperkingen van grondrechten, gelet op hun aard, niet op een zeer uitgewerkte wijze door de wetgever zelf moeten worden vastgesteld, moeten ze kunnen worden gesteund op een voldoende nauwkeurig omschreven en omkaderde delegatie. Een louter algemene machtiging volstaat derhalve niet; uitdrukkelijke en specifieke machtigingsbepalingen zijn noodzakelijk (adv.RvS 62.592/3 van 3 januari 2018 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 1 maart 2018 ‘tot vaststelling van het nucleair en radiologisch noodplan voor het Belgisch grondgebied’, opmerking 3.3).

¹⁰ Adv. RvS 69.114/3 van 17 mei 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021, *Parl. St.* Vl. Parl. 2020-21, nr. 854/1, 319, opmerking 5.2.

11.2. In de nota aan de Vlaamse Regering wordt het volgende gesteld over de doelstelling van de ontworpen bepaling:

“Het is historisch zo gegroeid dat bedienaars van erediensten, net zoals andere categorieën van buitenlandse werknemers, een vrijstelling kregen van arbeidsmarktonderzoek. De controle op buitenlandse bedienaars van erkende erediensten wordt verder aangescherpt als onderdeel van een doorlopende verstrenging van de procedure die eerder al werd ingevoerd. De nieuwe maatregelen zijn in die zin eveneens gericht op het voorkomen van ongewenste inmenging van buitenlandse overheden in lokale geloofsgemeenschappen.”

Uit deze passage volgt dat het legitiem doel dat de Vlaamse Regering met het ontworpen artikel 57, eerste lid, 4°, nastreeft, erin bestaat om inmenging van buitenlandse overheden in lokale geloofsgemeenschappen te voorkomen.

11.3. In arrest nr. 113/2023 oordeelde het Grondwettelijk Hof het volgende over de geoorloofdheid van dergelijke doelstelling, in het kader van een erkenningsregeling voor lokale geloofsgemeenschappen:

“B.20.3. Met die bepalingen beoogt de decreetgever buitenlandse inmenging in het bestuur van de eredienst te weren, zodat op die manier ‘geen maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen’, en de integratie en inclusie van de lokale geloofsgemeenschappen binnen de Vlaamse samenleving te bevorderen. Hij wil daarmee in het bijzonder ook het principe van de scheiding tussen kerk en staat waarborgen (*Parl.St.*, Vlaams Parlement, 2020-2021, nr. 854/1, p. 51) en verhinderen dat buitenlandse financiering en ondersteuning ‘een kanaal vormen waarlangs nationalistisch, polariserend, segregierend of extremistisch en fundamentalistisch gedachtegoed (politiek en religieus) uit het buitenland op actieve wijze wordt opgedrongen en gepropageerd in Vlaamse lokale geloofsgemeenschappen’ (*ibid.*, p. 44). Die doelstellingen zijn legitiem en strekken ertoe de rechten en vrijheden van anderen te beschermen in de zin van artikel 9, lid 2, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en van artikel 18, lid 3, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.”¹¹

Wat de evenredigheid van deze inmenging in de vrijheid van eredienst betreft, oordeelde het Grondwettelijk Hof evenwel als volgt:

“B.22. Er is op geen enkele wijze aangetoond dat de beperking van de buitenlandse financiering of ondersteuning van geloofsgemeenschappen, met inbegrip van het vereiste dat de bedienaars van de eredienst en hun vervangers niet rechtstreeks of onrechtstreeks worden bezoldigd door een buitenlandse overheid, in een redelijk verband van evenredigheid staat tot de vrijwaring van de democratische rechtsstaat die ermee wordt nagestreefd. Dat maatschappijmodel wordt gekenmerkt door een geheel van rechtsregels, zowel van burgerrechtelijke als van strafrechtelijke aard, waaraan ook de geloofsgemeenschappen en hun leden zijn onderworpen en die in geval van niet-naleving voor de rechter kunnen worden afgedwongen.

De bijkomende voorwaarde dat buitenlandse financiering of ondersteuning geen afbreuk mag doen aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap is een onevenredige inmenging in de vrijheid van eredienst.”

¹¹ GwH 20 juli 2023, nr. 113/2023, B.20.3.

11.4. Bevraagd over de verenigbaarheid van de ontworpen bepaling met de vrijheid van eredienst, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Hoewel buitenlandse bedienaars van erkende erediensten sinds 2019 niet langer worden vrijgesteld, genieten zij wel nog steeds een opvallend gunstiger regime dan andere buitenlandse werknemers. Het economisch migratiebeleid van het Vlaamse Gewest bestaat er namelijk in gekwalificeerde knelpuntprofielen tot de Vlaamse arbeidsmarkt aan te trekken en daartoe hanteert het Besluit van 7 december 2018 een concentrische aanpak: in beginsel moet de werkgever die vanuit niet-EER landen wil rekruteren staven dat hij de Belgische en de EER-arbeidsmarkt heeft bevraagd (artikel 18, § 1). Voor bepaalde functies wordt die voorwaarde geacht vervuld te zijn wegens de vaststelling van een structureel tekort, zodat personen met deze functie automatisch aanspraak kunnen maken op een toelating tot arbeid (i.c. artikel 17 en artikel 18, §2).

Buitenlandse bedienaars van erkende erediensten zijn vandaag in art. 17 ondergebracht tussen hooggekwalificeerde profielen zoals onderzoekers (4°), leidinggevend personeel (2°), beroepssporters (12°) en ICT-specialisten (7°). Dit impliceert dat deze categorie van personen en in het bijzonder hun werkgever gunstiger worden behandeld dan gewone buitenlandse werknemers, aangezien van hen niet wordt verlangd dat zij aantonen de Belgische en de EER-arbeidsmarkt te hebben bevraagd alvorens deze personen te rekruteren.

De Afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft zich in het kader van het besluitvormingsproces dat tot het Besluit van 7 december 2018 heeft geleid hierover niet uitgesproken (advies 64.275/1 van 25 oktober 2018).

Wel kan worden gesteld dat de uitzondering in artikel 17, 14° van het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 rechtsgrond vindt in artikel 8, §1 van de voornoemde wet van 30 april 1999, dat de Koning bevoegd maakt om ‘de categorieën alsmede de voorwaarden tot toekenning, geldigheid, verlenging, vernieuwing, weigering en intrekking van de arbeidsvergunningen en de arbeidskaarten’ te bepalen.

De vraag rijst of de voorgenomen maatregel opgenomen in art. 57, eerste lid, 4° (=een arbeidsmarkttoets voor bedienaars van erkende erediensten) een inmenging vormt in het recht van eenieder om binnen zijn geloofsgemeenschap als bedienaar van de eredienst te kunnen optreden, evenals met het recht van zowel individuele gelovigen als de geloofsgemeenschap als geheel om een bedienaar aan te stellen teneinde de eredienst – d.i. de veruitwendiging van een godsdienst in geloofshandelingen en ceremonies – daadwerkelijk te kunnen organiseren en beleven.

In de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zijn overtuigende precedents te vinden die een dergelijke argumentatielijn ontkrachten. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft zich in de zaak-El Majjaoui & Stichting Touba Moskee t. Nederland reeds uitgesproken over de vraag of de werkzaamheden van buitenlandse bedienaars van een geloofsgemeenschap mogen worden onderworpen aan de verplichting om een arbeidstoelating te bekomen. Zowel de geloofsgemeenschap (werkgever) als de buitenlandse bedienaar (werknemer) waren in deze zaak verzoekende partij. De voorwaarden waaronder die arbeidstoelating kon worden bekomen waren bovendien gelijkaardig aan die van artikel 18, § 1, van het Besluit van 7 december 2018. Concreet eiste de Nederlandse overheid onder meer dat de geloofsgemeenschap die als werkgever optrad aantoonde dat zij voldoende inspanningen had geleverd om de vacature in te vullen met arbeidskrachten uit de eigen arbeidsmarkt.

In het ontwerp van besluit worden bedienaars uitdrukkelijk niet opgenomen in artikel 18, gezien het beroep op zich geen knelpuntberoep is waarvoor bemiddeling bij VDAB openstaat. Wel wordt een extra voorwaarde van wervingsinspanningen toegevoegd aan artikel 17, 14° [lees: 57, eerste lid, 4°].

Op het punt van godsdienstvrijheid oordeelde het Hof dat de hierboven beschreven regeling – waarbij de werkgever een buitenlandse imam alleen kan aanwerven (d.w.z. voor hem een toelating tot arbeid kon bekomen) wanneer hij aantoonde dat hij geen geschikte kandidaat heeft kunnen vinden binnen de EER – niet kon worden gekwalificeerd als een inperking van artikel 9 EVRM.

Deze maatregel is wettig en evenredig omdat op buitenlandse bedienaars dezelfde regels toegepast worden als op andere buitenlandse werknemers waarvoor geen vermoeden van tekort geldt: de concentrische visie wordt consequent toegepast doorheen het economisch migratiebeleid. Deze aanpassing sluit aan bij de visie van de Vlaamse Regering om het economisch migratiebeleid aan te scherpen met het oog op het aantrekken van gekwalificeerde knelpuntprofielen. Overige profielen kunnen enkel nog toegang krijgen tot de Vlaamse arbeidsmarkt indien de vacature niet kan ingevuld worden via de concentrische benadering (Vlaanderen, andere regio's, EER)."

11.5.1. De door de gemachtigde aangehaalde "visie van de Vlaamse Regering om het economisch migratiebeleid aan te scherpen met het oog op het aantrekken van gekwalificeerde knelpuntprofielen" is een ander motief voor de in te voegen voorwaarde dan de doelstelling die werd aangehaald in de nota aan de Vlaamse Regering, namelijk "het voorkomen van ongewenste inmenging van buitenlandse overheden in lokale geloofsgemeenschappen". De Raad van State wijst erop dat de aanduiding van de nagestreefde doelstelling bij het onderzoek naar de rechtmatigheid van een inmenging met een grondrecht cruciaal is. Slechts in het licht daarvan kan op zinvolle wijze worden nagegaan of, zoals in dit geval vereist is, voor de maatregel een dwingende maatschappelijke behoefte bestaat en er een redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de maatregel en de nagestreefde doelstelling.

11.5.2. Daarbij rijzen naar het oordeel van de afdeling Wetgeving twijfels. In de hypothese dat de Vlaamse Regering blijft bij de in de nota aangehaalde doelstelling om ongewenste inmenging van buitenlandse overheden af te wenden, zou moeten worden nagegaan welke mogelijkheid het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof daarvoor nog laat, *a fortiori* nu de ontworpen verplichting om eerst op zoek te gaan naar een bedienaar van de eredienst op de Belgische en Europese arbeidsmarkt geldt ongeacht of van enige inmenging door een buitenlandse overheid sprake is. Daarenboven kan, indien de aanwerving van een buitenlandse bedienaar in een concrete situatie een gevaar zou betekenen voor de openbare orde of veiligheid, de toelating tot arbeid nu reeds worden geweigerd overeenkomstig artikel 12, 6°, van het besluit van 7 december 2018.

Indien de Vlaamse Regering besluit dat de maatregel veeleer de coherente toepassing van het Vlaams arbeidsmarktbeleid nastreeft, dan overtuigt alleszins op zich niet het argument dat de maatregel verantwoord is omdat op buitenlandse bedienaars dezelfde regels toegepast worden als op andere buitenlandse werknemers. Voor die andere categorieën van buitenlandse werknemers is immers, per hypothese, niet de vrijheid van eredienst in het geding. Anders dan de gemachtigde voorhoudt, biedt de aangehaalde rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens evenmin uitsluitel. Weliswaar bevestigde het Hof in dat arrest "que le simple fait que la fondation requérante eût à satisfaire à certaines exigences avant de pouvoir

recruter le requérant ne pose pas, en soi, problème au regard de l'article 9 de la Convention" en dat "cette disposition ne garantit pas aux ressortissants étrangers un droit à obtenir un permis de séjour aux fins d'exercice d'un emploi dans un Etat contractant, quand bien même l'employeur serait une association religieuse"¹². Daaruit volgt echter op zich nog niet dat elke vereiste in die context *ipso facto* verenigbaar is met het EVRM. Minstens zal, in het licht van de evenredigheid van de maatregel, moeten worden verduidelijkt wat wordt bedoeld met de "redelijke inspanningen" die de lokale geloofsgemeenschap dient te leveren met het oog op de aanwerving van een kandidaat op de Belgische of Europese arbeidsmarkt.

11.6. Uit het voorgaande volgt dat de ontworpen bepaling aan een bijkomend onderzoek moet worden onderworpen. In de nota aan de Vlaamse Regering moet, indien een dergelijke maatregel wordt behouden en kan worden ingepast in een rechtsgrondbiedende bepaling, worden verduidelijkt welke doelstelling wordt nagestreefd en hoe de ontworpen vereiste in het licht daarvan redelijk wordt verantwoord.

Artikel 15

12. Het ontworpen artikel 81/2 van het besluit van 7 december 2018, zoals ingevoegd bij artikel 15 van het ontwerp, strekt tot invoering van een retributie voor de aanvragen voor een toelating tot arbeid die zijn ingediend overeenkomstig hoofdstuk 9 van het besluit van 7 december 2018.

Wat betreft het in artikel 173 van de Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel inzake retributies, heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, in het verleden opgemerkt dat

"een bepaling die aan de regering de bevoegdheid beoogt op te dragen om te bepalen in welke gevallen retributies kunnen worden geheven, strijdig is met artikel 173 van de Grondwet, volgens hetwelk het aan de wet- of decreetgever toekomt om die gevallen te bepalen.¹³ [...] Bijgevolg zouden de gevallen waarin retributies verschuldigd zijn, en door wie deze verschuldigd zijn, in een decretale bepaling moeten worden geregeld vooraleer de ontworpen bepalingen doorgang kunnen vinden."¹⁴

Overeenkomstig artikel 173 van de Grondwet komt het uitsluitend aan de wet- of decreetgever toe om de gevallen te bepalen waarin een retributie is verschuldigd.¹⁵

¹² EHRM (GK) 20 december 2007, *El Majjaoui en Stichting Touba Moskee t. Nederland*, § 32.

¹³ Voetnoot 14 van het aangehaalde advies: Zie bv. adv.RvS 19.944/8 van 29 mei 1990 over een ontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 23 januari 1991 'tot oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer', *Parl.St.* VI.Parl. 1990-91, nr. 418/1, 19. Zie ook adv.RvS 52.594/3 van 19 februari 2013 over een ontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 28 juni 2013 'betreffende het landbouw- en visserijbeleid', *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1978/1, 156.

¹⁴ Zie bijvoorbeeld: adv. RvS, nr. 72.289/3 van 3 november 2022 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 18 november 2022 'om het bedrag en de betalingswijze vast te stellen van de vergoedingen voor de goedkeuring van motorvoertuigen', opmerking 3.2.1.

¹⁵ Zie adv.RvS 62.411/2/AV van 2 maart 2018 over een voorontwerp van wet 'houdende oprichting van het Brussels International Business Court', *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 3072/1, 129, opmerking 48.

In artikel 8, § 3, van de wet van 30 april 1999, dat rechtsgrond biedt voor de ontworpen bepaling, is op algemene wijze sprake van “de aanvragen van de arbeidskaarten en de arbeidsvergunningen” en van “forfaitaire vergoedingen te betalen door de aanvrager”, zonder een onderscheid te maken tussen de gevolgde toekenningsprocedure.¹⁶

Door in het ontworpen artikel 81/2, § 1, eerste lid, het toepassingsgebied van de retributie te beperken tot de aanvragen voor toelatingen tot arbeid die zijn ingediend overeenkomstig hoofdstuk 9 van het besluit van 7 december 2018, wordt een vrijstelling verleend voor aanvragen voor toelatingen tot arbeid die overeenkomstig hoofdstuk 10 worden ingediend, hetgeen strijdig is met artikel 173 van de Grondwet.

Indien de stellers van het ontwerp bepaalde aanvragen van toelating tot arbeid wensen vrij te stellen van de in het ontworpen artikel 81/2 bedoelde retributie, dient het toepassingsgebied van de retributie nader te worden gedefinieerd in een decretale bepaling.¹⁷

13. Het ontworpen artikel 81/2, § 1, tweede lid, van het besluit van 7 december 2018 bepaalt dat de werkgever de kosten draagt van de retributie van de toelating tot arbeid voor bepaalde duur, en dat de werknemer de kosten draagt van de retributie van de toelating tot arbeid voor onbepaalde duur.

Overeenkomstig artikel 173 van de Grondwet komt het aan de wet- en decreetgever toe om te bepalen door wie een retributie verschuldigd is.¹⁸

Bijgevolg dient het ontworpen artikel 81/2, § 1, tweede lid, uit het ontwerp te worden weggelaten, en dient dit te worden geregeld in een decretale bepaling.

14. Het ontworpen artikel 81/2, § 3, van het besluit van 7 december 2018 delegeert de bevoegdheid om het bedrag van de retributie vast te stellen aan de minister.

Zoals de Raad van State in het verleden reeds meermaals heeft opgemerkt, kan het toekennen van een verordenende bevoegdheid door de Vlaamse Regering aan een van haar leden, enkel toelaatbaar worden geacht in zoverre die delegatie slechts regels van bijkomstige aard of van beperkt belang betreft. In dit geval kan worden aangenomen dat de delegatie aan de minister afdoende is omkaderd, vermits artikel 8, § 3, van de wet van 30 april 1999 het maximumbedrag van de retributie vaststelt.

¹⁶ Dat onderscheid wordt evenmin gemaakt in het ontworpen artikel 8, § 3, van de wet van 30 april 1999, zoals gewijzigd bij het voorontwerp van programmadecreet ‘bij de begroting 2026’, *Parl.St.* VI.Parl. 2025-26, nr. 544/1, waarover de Raad van State op 13 oktober 2025 advies 78.299/1-3-16 heeft gegeven.

¹⁷ Het reeds vermelde nog aan te nemen ontwerp van programmadecreet, waarin wijzigingen aan artikel 8, § 3, van de wet van 30 april 1999 zijn opgenomen, biedt daar in voorkomend geval een gelegenheid voor.

¹⁸ Adv.RvS 72.289/3 van 3 november 2022 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 18 november 2022 ‘om het bedrag en de betalingswijze vast te stellen van de vergoedingen voor de goedkeuring van motorvoertuigen’, opmerking 3.2.3.

Bij het vaststellen van het retributiebedrag door de minister dient ermee rekening te worden gehouden dat een retributie een geldelijke vergoeding dient te zijn van een dienst die de overheid presteert ten voordele van de heffingsplichtige, individueel beschouwd, en zij een louter vergoedend karakter moet hebben, zodat er een redelijke verhouding moet bestaan tussen de kostprijs of de waarde van de verstrekte dienst en het bedrag dat de heffingsplichtige verschuldigd is. Bij gemis van een zodanige verhouding verliest de retributie haar vergoedend karakter en wordt zij van fiscale aard.

DE GRIFFIER

DE EERSTE VOORZITTER

Ilse ANNÉ

Wilfried VAN VAERENBERGH